

Fuerst-Bjeliš, B. (ur.), 2017:
Mediterranean identities -
Environment, society, culture,
InTech, 426. DOI: 10.5772/66587.

Dostupno u slobodnom pristupu na:

<https://www.intechopen.com/books/mediterranean-identities-environment-society-culture>

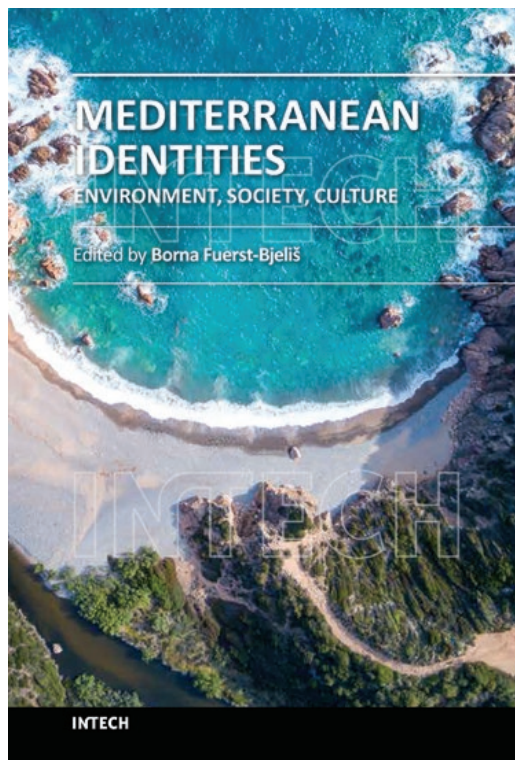
Print ISBN 978-953-51-3585-2

Online ISBN 978-953-51-3586-9

InTech, međunarodni izdavač znanstvene literature u otvorenom pristupu (open access), posebno specijaliziran za STEM područje, upravo je objavio knjigu urednice Borne Fuerst-Bjeliš: *The Mediterranean Identities – Environment, Society, Culture*. Iz statistike InTech-a saznajemo da je dosad objavljeno oko 3500 knjiga u slobodnom pristupu, indeksiranih u važnijim znanstvenim bazama, a odnedavno i WOS (Book Citation index) te 111 milijuna preuzimanja.

Na 426 stranica, kroz 17 poglavlja, strukturiranih u 4 velike logične tematske cjeline o različitim aspektima identiteta mediteranskog prostora, knjiga *The Mediterranean Identities – Environment, Society, Culture* obuhvaća i povezuje okoliš, društvo i kulturu, najvažnije sastavnice identiteta Mediterana.

Urednica se u predgovoru prisjeća Braudela, koji je u svom kapitalnom djelu o Mediteranu i mediteranskoj civilizaciji otvorio jednu sasvim novu perspektivu promišljanja o identitetu mjesta, uvodeći vodeću ulogu prostora, odnosno okoliša, za kojega je smatrao da se nalazi u samoj srži civilizacija. Fuerst-Bjeliš ističe pri tome kako se percepcija Mediterana naslanja se podjednako na prirodu, povijest, način života i konačno na pejzaž, koji objedinjuje oboje – i prirodu i kulturu. Kako bismo se približili pitanju i razumijevanju identiteta, potrebno je uvažiti sve ove aspekte. I doista – ne postoji mediteranski identitet, već mediteranski identiteti. Urednica nadalje raspravlja kako „Mediteran ne možemo obilježiti homogenošću i uniformošću kao što bismo uobičajeno odrediti neku regiju. Mediteran ćemo prije odrediti jedinstvenošću koja paradoksalno proizlazi upravo iz različitosti, kontakata i međusobnih veza. To se jednako odnosi kako na morske i kopnene vrste, vode, tako i na narode, kulture i načine života. Knjiga je zamišljena da obuhvati okoliš, društvo i kulturu Mediterana u svojim višestrukim i jedinstvenim poveznicama tijekom tisućljeća i da pridonese boljem razumijevanju suštinskih odnosa čovjeka i okoliša kroz povijest Mediterana.“

Knjiga s jedne strane reflektira aktualno stanje područja, temeljeno na doista respektabilnom poznavanju svjetske literature, ali također otvara i nove poglede i perspektive. Svaki od autora pristupa problemu na vlastiti, originalni način, a sva se poglavlja komplementarno povezuju u strukturiranu cjelinu. Izbor poglavlja definirao je nekoliko ključnih problema, odnosno tema koja čine temelj strukture knjige.

Knjiga se sastoji od 4 cjeline. Prva cjelina *Rethinking the Mediterranean* donosi 4 poglavlja koja promišljaju i raspravljaju o identitetu i jedinstvenosti Mediterana iz različitih perspektiva – kulturne i prirodne. Kako je Mediteran „hotspot“ bioraznolikosti, druga cjelina *Biodiversity: Nature at the crossroads* je ujedno i najopsežnija. Tri poglavlja raspravljaju o marinskim, a druga dva o kopnenim ekosistemima. Prirodni i okolišni rizici stvarnost su Mediterana kroz čitavu njegovu povijest te su ove teme sadržaj treće cjeline *Risk and hazards*. Posebna je pažnja posvećena odnosu suše i požara, kao i pitanjima prevencije i obnove od požara. Posljednja cjelina *Cultural ecology and Mediterranean lifestyle - within and beyond* govori o poveznicama i spregi mediteranskog okoliša i načina života, kako unutar samoga Mediterana tako i izvan njega. Jedan od primjera je mediteranska prehrana, koja se kao zaštićena kulturna baština, ali medicinska preporuka proširila u mnoge dijelove svijeta.

„Knjiga je istaknula suvremene ključne probleme mediteranske regije. Tisućljetni odnosi čovjeka i okoliša izgradili su i oblikovali specifičan mediteranski način života, pejzaž i poseban višeslojni identitet. Ukazala je sasvim jasno i na one najozbiljnije prijetnje – bioraznolikosti, okolišne rizike, prije svega požare, kao posljedice promjene klime, načina života i korištenja zemljišta, a konačno i na nestajanje tradicionalnih mediteranskih praksi i degradaciju kulturnog pejzaža, kao sastavnica mediteranske kulturne baštine“ naglasila je urednica knjige.

Borna Fuerst-Bjeliš je znanstvena savjetnica i redovita profesorica u trajnom zvanju na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Potpredsjednica Europskog udruženja za povijest okoliša (2107 -) te članica upravnog odbora Komisije Međunarodne geografske unije za marginalizaciju i globalizaciju (2016-). Istraživački se bavi poviješću okoliša mediteranskih i perimediteranskih područja te regionalnim identitetima u pograničnim prostorima. Dobitnica godišnje nagrade za znanost Federik Grisogono (2012).

Poglavlja knjige dostupna su u slobodnom pristupu na trajnoj poveznici: <https://www.intechopen.com/books/mediterranean-identities-environment-society-culture>